

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OBRONY PRZED SRODKAMI
MASOWEGO RAZENIA

JAWNE
Klasyczny

WYKŁAD

Egz. Nr 1

Indygan

ppłk dr Kazimierz NAWROCKI

**OCHRONA PRZED SKAZENIAMI DZIAŁAŃ
POWIETRZNO-DESANTOWYCH W OPERACJI
ZACZEPNEJ FRONTU**

(Wykład)

~~19086~~

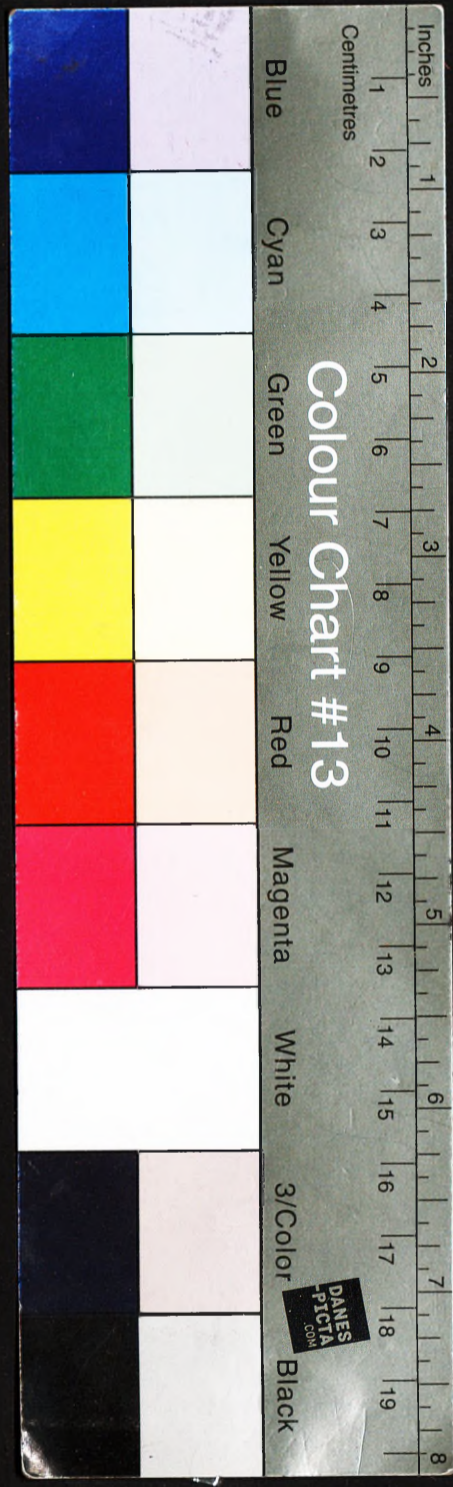
ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego

~~22819~~
32819

WARSZAWA

GRUDZIEŃ

1966

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego

**KATEDRA TAKTYKI OBRONY PRZED ŚRODKAMI
MASOWEGO RAŻENIA**

JAWNE
szerszy dostęp

~~XXXXXXXXXX~~

Egz. Nr 1

brd 9/11/44

ppłk dr Kazimierz NAWROCKI

**OCHRONA PRZED SKAŻENIAMI DZIAŁAŃ
POWIETRZNO-DESANTOWYCH W OPERACJI
ZACZEPNEJ FRONTU**

(Wgkład)

1985

**ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego**

~~XXXXXXXXXX~~
32819

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OBRONY PRZED ŚRODKAMI
MASOWEGO RAŻENIA

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 12657

~~TAJNE~~

Egz.nr 1

~~DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO~~

Ppłk dr Kazimierz NAWROCKI

OCHRONA PRZED SKAŻENIAMI DZIAŁAŃ POWIETRZNO-DESANTOWYCH
W OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU

WARSZAWA

Grudzień

1966 r.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
32879

Ochrona przed skażeniami działań powietrzno-
desantowych w operacji zaczepnej Frontu

I. Niektóre właściwości organizacji działań powietrzno-desan-
towych w warunkach użycia broni jądrowej i chemicznej

Współczesna broń masowego rażenia stwarza dla wojsk poważne zagrożenie na polu walki. Jednym z jej czynników rażących są skażenia terenu i atmosfery, powstałe po uderzeniach jądrowych i chemicznych. W wyniku tych uderzeń skażeniu może ulec stan osobowy, sprzęt bojowy i środki materiałowe całych oddziałów a nawet związków taktycznych, znajdujących się w pierwszym i w drugim rzucie operacyjnym Frontu.

Wojska, przeznaczone do działań powietrzno-desantowych, mogą być zagrożone skażeniami podczas znajdowania się w rejonach wyjściowych, w rejonach załadowania, w czasie przelotu do rejonów desantowania oraz wykonywania zadań na tyłach nieprzyjaciela. Nieprzyjaciel w działaniach obronnych może wykonywać strefy skażeń promieniotwórczych na szerokim froncie naziemnymi uderzeniami jądrowymi, w celu powstrzymania dopływu świeżych sił do linii frontu. Duże strefy skażeń promieniotwórczych mogą być wykonywane za pomocą rakiet i lotnictwa. Na podstawie ćwiczeń NATO wiadomo, że grupa armii może wykonać dwie-trzy bariery jądrowe na głębokości do 400 km od przedniego skraju, a armia polowa jedną-dwie na głębokości do 170 km. Każda z barier miała szerokość 200-300 km a głębokość ponad 50 km.

W okresie przygotowawczym /planowania operacji/ wojska powietrzno-desantowe zajmują rejony wyjściowe, znajdujące się na odległość 300 - 600 km od przedniego skraju. Z tego też względu wojska powietrzno-desantowe zagrożone są skażeniami w większym stopniu, niż ogólnowojskowe związki taktyczne armii pierwszego rzutu. Ponadto wojska powietrzno-desantowe /DPD/, znajdujące się w rejonach wyjściowych /w rejonach ześrodkowania, załadowania, w czasie marszu/, stanowią ważny obiekt dla naziemnych uderzeń jądrowych i uderzeń chemicznych nieprzyjaciela.

Promieniotwórcze skażenia, powstałe po naziemnych uderzeniach jądrowych, wykonanych na odległościach 300 i więcej kilometrów od przedniego skraju, mogą poważnie ograniczyć możliwości wyboru rejonów wyjściowych dla wojsk powietrzno-desantowych. W wypadku skażenia zajmowanego rejonu wyjściowego wojska powietrzno-desantowe mogą być zmuszone do przejścia w rejon nieskażony, a tym samym zwiększyć czas na przygotowanie nowych rejonów załadowania /lotnisk/, utrudnić przemarsz z rejonów ześrodkowania do rejonów załadowania i załadowanie w skażonych rejonach. W pewnych wypadkach może powstać potrzeba długotrwałego przebywania w strefie skażeń promieniotwórczych.

W celu zmniejszenia ujemnego wpływu stref skażeń promieniotwórczych na wybór rejonów wyjściowych i czas na przygotowanie nowych rejonów załadowania /lotnisk/ należałoby: rejonny załadowania zbliżyć maksymalnie do wojsk walczących; wybierać na przygotowanie ich nawet rejonny skażone /takie, na których z chwilą przybycia oddziału lotniczego i oddziału powietrzno-desantowego natężenie promieniowania nie przewyższałoby 1 r/godz./; wyznaczyć, prócz zasadniczych, zapasowe rejonny wyjściowe, a w rejonach wyjściowych zapasowe rejonny ześrodkowania pododdziałów powietrzno-desantowych, zapasowe rejonny załadowania /lotniska/; zastosować różne sposoby przekraczania skażonych odcinków terenu.

Przegrupowanie z zagrożonego rejonu może być przeprowadzone w ramach ześrodkowania przez sztab DPD, lub w ramach węzła lotniskowego przez sztab lotnictwa transportowego. Rejonny, do których przegrupowuje się oddziały, winny zapewnić bezpieczeństwo nawet w wypadku znacznych odchyień opadu promieniotwórczego od kierunku przewidywanego.

Sztab Frontu planuje przegrupowanie DPD oraz oddziałów, przeznaczonych do działań powietrzno-desantowych na wypadek, gdy rozmiary stref skażeń promieniotwórczych są tak duże, że manewr oddziałów w rejonny zapasowe, według planu DPD, nie zapewni im bezpieczeństwa.

Ważne znaczenie w tym wypadku ma znajomość aktualnej sytuacji skażeń w strefie działania Frontu, uwzględnienie tej sytuacji przez dowódcę i sztab desantu w rejonie wyjściowym na trasie przelotu i w rejonie desantowania.

Sztab armii lotniczej, zabezpieczający przewóz desantu winien być informowany przez sztab Frontu o sytuacji skażeń, jak również uprzedzony o kierunkach przesuwania się obłoków promieniotwórczych. Lotnictwo obowiązane jest natomiast do informowania wojsk powietrzno-desantowych i sztabu Frontu o sytuacji skażeń w rejonie lotnisk.

W rejonie desantowania i podczas działań na tyłach przeciwnika zagrożenie dla wojsk powietrzno-desantowych skażeniami jest niewielkie. W rejonach zrzutu i dalszych działań mogą występować skażenia promieniotwórcze po własnych uderzeniach jądrowych. Jednakże przy planowaniu operacji zaczepnej, uwzględniając użycie desantu powietrznego można odpowiednio do tego zaplanować użycie broni masowego rażenia.

Desant powietrzny, zrzucony w celu opanowania ważnego mostu, węzła komunikacyjnego, magazynu może spotkać się z minami jądrowymi, które wysadzone przez nieprzyjaciela powodować będą silne promieniotwórcze skażenia.

W drugim etapie działań desantu, przeciwnik dążyć będzie do ściśnięcia go na stosunkowo małej przestrzeni terenu, co stworzy mu warunki do niszczenia desantu bronią jądrową. Należy przewidywać, że będą to przede wszystkim uderzenia powietrzne.

Mało prawdopodobne jest użycie przez nieprzyjaciela broni chemicznej podczas walki z desantem. Wynika to głównie z rozśrodkowanego działania desantu, trudności określenia opłacalnego celu i możliwości stworzenia zagrożenia dla własnych wojsk i ludności.

W celu zapewnienia warunków pełnej realizacji omawianych przedsięwzięć, sztab Frontu /sztab desantu/ i sztab DPD organizuje obronę przed skażeniami działań desantowych.

Obrona przed skażeniami stanowi część składową obrony przed bronią masowego rażenia i obejmuje:

- rozpoznanie skażeń;
- powiadamianie wojsk o zagrożeniu skażeniami oraz o powstałych skażeniach i zakażeniach;
- działanie oddziałów wojsk powietrzno-desantowych w strefie skażeń;
- kontrolę dozymetryczną ludzi;

- zaopatrywanie wojsk w środki ochronne;
- likwidację skażeń.

II. OCHRONA PRZED SKAŻENIAMI WOJSK POWIETRZNO-DESANTOWYCH

1. Organizacja rozpoznania skażeń

Rozpoznanie skażeń organizuje się w celu dostarczenia dowódcom i sztabom niezbędnych i aktualnych danych o sytuacji skażeń w rejonie desantowania i wykonywania zadania.

Rozpoznanie skażeń dla zabezpieczenia działań powietrzno-desantowych organizuje sztab Frontu, sztab związku i oddziału powietrzno-desantowego oraz sztab lotnictwa transportowego, wykorzystując do tego celu etatowe siły i środki.

Sztab frontu organizuje rozpoznanie skażeń rejonów wyjściowych i rejonów załadowania. Sztab związku i oddziału powietrzno-desantowego prowadzi rozpoznanie skażeń w rejonach ześrodkowania, na marszrutach do rejonów załadowania i w rejonach działania na tyłach nieprzyjaciela po wylądowaniu. Sztab lotnictwa transportowego zabezpiecza rozpoznanie skażeń w rejonach załadowania, na trasie przerzutu, rozpoznaniem powietrzne oraz rejon desantowania /zrzutowisk/ do czasu desantowania. Podczas organizacji rozpoznania skażeń uwzględnia się prognozowaną i rzeczywistą sytuację skażeń. Otrzymane wyniki rozpoznania skażeń wykorzystuje się do sprecyzowania podjętego zamiaru i zadań postawionych związkom i oddziałom powietrzno-desantowym, a także w celu podjęcia odpowiednich środków ochronnych.

Rozpoznanie skażeń w zależności od sposobu wykonywania dzieli się na:

- naziemne rozpoznanie skażeń;
- powietrzne rozpoznanie skażeń promieniotwórczych.

Naziemne rozpoznania skażeń prowadzą wojska powietrzno-desantowe własnymi siłami i środkami w rejonach ześrodkowania i na marszrutach podczas przegrupowania do rejonów załadowania. W tym celu, każdy batalion powietrzno-desantowy w swoim rejonie organizuje posterunek obserwacji skażeń siłami etatowej drużyny rozpoznania skażeń. W określonych sytuacjach etatowa drużyna rozpoznania skażeń może oprócz posterunku wydzielić patrol w zmniejszonym składzie, w celu przeprowadzenia rozpoznania

skażeń, zajmowanego przez bpd rejonu. Ponadto rozpoznanie mogą prowadzić także posterunki /patrole poszczególnych kompanii szturmowych/.

Pluton rozpoznania /cztery drużyny/ kompanii opchem dywizji można wykorzystać następująco:
jedną drużynę - do organizacji posterunku obserwacji skażeń w rejonie SD dywizji, drugą drużynę - do organizacji analogicznego posterunku w rejonie tyłów dywizji. Pozostałe dwie drużyny jako odwód, w razie potrzeby, wykorzystać do rozpoznania skażeń w zajmowanym rejonie oraz na drogach dowozu środków materiałowych. Pozostałe oddziały i samodzielne pododdziały DPD prowadzą obserwację i rozpoznanie skażeń siłami nieetatowymi drużyn, a ponadto korzystają z danych rozpoznania ze sztabu dywizji.

Podczas przegrupowania DPD całością sił do nowego rejonu /do rejonu załadowania/, batalion maszeruje po jednej oddzielnej marszrucie, na której rozpoznanie skażeń prowadzi etatowy patrol. Patrole kopchem dywizji prowadzą rozpoznanie skażeń marszruty sztabu dywizji oraz marszruty prowadzącej do rejonu załadowania pododdziałów dywizyjnych.

W okresie ładowania wojsk powietrzno-desantowych do samolotów, rozpoznanie skażeń prowadzi się siłami i środkami oddziałów lotniczo-technicznych. W wypadku, gdy na danym lotnisku /lotniskach/ nie ma lotniczego pododdziału wojsk chemicznych, zabezpieczenie desantu przejąć musi na siebie sztab organizujący operację desantową.

Oprócz tego desant powietrzny otrzymuje ze sztabu Frontu dane o sytuacji skażeń w rejonie wyjściowym, w powietrzu na trasie przelotu i w rejonie desantowania.

Drużyna rozpoznania skażeń bpd powinna być desantowana w czołowych samolotach pierwszej fali grupy batalionowej. Desantowanie poszczególnych drużyn rozpoznania skażeń bpd odbywa się przez zrzut spadochronowy. Środek transportu tj. GAZ-69 rs z radiostacją, z automatycznym sygnalizatorem skażeń i zestawem zabiegów specjalnych /IZS/, zrzutem spadochronowym na platformie /P-127/. Drużyna rozpoznania skażeń w zasobnikach indywidualnych zabiera: radiometr, indykator, przyrząd rozpoznania chemicznego /PChR/, indywidualne środki ochronny oraz po dwa pakiety IPP i PChW-0,13.

Rozpoznanie skażeń podczas przelotu prowadzi lotnictwo, wykorzystując do tego celu zamontowane w samolotach /śmigłowcach/ przyrządy dozymetryczne.

Podczas działań desantu na tyłach przeciwnika, poszczególne zrzutowiska w pierwszej kolejności mogą być rozpoznawane przez lotnictwo /dane o skażeniach promieniotwórczych dowódca pierwszego samolotu przekazuje następnym a ci starszym grup desantowych/, a następnie po wylądowaniu, przez etatowy patrol rozpoznania skażeń.

Jeżeli bpd ląduje na kilku zrzutowiskach lub poszczególne kompanie szturmowe działają na oddzielnych kierunkach, wówczas każda z nich prowadzi rozpoznanie skażeń samodzielnie siłami drużyny szturmowej wydzielonej do tego celu. W uzasadnionych wypadkach bpd może otrzymać jedną drużynę rozpoznania skażeń z kopchem.

Drużyny rozpoznania skażeń kopchem będą prowadzić rozpoznanie skażeń zrzutowisk, na których wylądują a następnie rejonu SD dywizji oraz rejonu zajmowanego przez odwoły dywizji.

Rzut kołowy prowadzi rozpoznanie skażeń dla swoich potrzeb siłami nieetatowymi. Jest to możliwe, gdyż trzon zrzutu stanowić będzie batalion zaopatrzenia i transportu, ze składu którego można wydzielić konieczne do tego siły. Batalion ten posiada niezbędne przyrządy rozpoznania skażeń. Jednakże już w okresie pokojowym należy określić, jaka drużyna stanowić będzie nieetatowy patrol i odpowiednio ją przeszkolić.

Powietrzne rozpoznanie skażeń promieniotwórczych posiada ważne znaczenie dla organizacji działań powietrzno-desantowych z uwagi na to, że jest to jedyny sposób otrzymania danych o sytuacji skażeń promieniotwórczych w planowanym rejonie desantowania. Siły i środki powietrznego rozpoznania skażeń promieniotwórczych znajdują się w armii lotniczej, a Szefostwo Wojsk Chemicznych Frontu posiada śmigłowce, przygotowane do tego celu.

Siły i środki rozpoznania skażeń z armii lotniczej mogą być wykorzystane do rozpoznania rejonów desantowania /lotnisk/. Siły i środki do powietrznego rozpoznania skażeń, będące w dyspozycji Szefostwa Wojsk Chemicznych Frontu, mogą być wykorzystane do rozpoznania rejonu wyjściowego desantu powietrznego. DPD może prowadzić powietrzne rozpoznanie skażeń

promieniotwórczych we własnym zakresie, wykorzystując do tego celu klucz śmigłowców łącznikowych. Śmigłowiec taki powinien być wyposażony w odpowiednią aparaturę do prowadzenia powietrznego rozpoznania skażeń typu DP-3 lub "Hekla".

2. Powiadomienie wojsk o zagrożeniu skażeniami oraz o powstałych skażeniach i zakażeniach

Powiadamy wojsk o skażeniach obejmuje:

- uprzedzenie związków, oddziałów i obiektów tyłowych o zagrożeniu skażeniami przez obłok promieniotwórczy;
- powiadamy oddziałów i pododdziałów o powstałym skażeniu lub bezpośrednim zagrożeniu;
- informowanie sztabów związków taktycznych, oddziałów i obiektów tyłowych o aktualnej sytuacji skażeń.

System uprzedzania związków i oddziałów powietrzno-desantowych o zagrożeniu skażeniami przez obłoki promieniotwórcze po naziemnych wybuchach jądrowych organizują sztab Frontu i sztab desantu lub sztab DPD. Podstawą do przekazania uprzedzenia jest decyzja dowódcy Frontu oraz informacje o sytuacji skażeń ze sztabu Frontu lub AL. W sztabie DPD dane do uprzedzenia oddziałów o zagrożeniu skażeniem opracowuje szef zabezpieczenia chemicznego.

Informacje o wybuchach jądrowych otrzymuje sztab DPD z własnego systemu wykrywania wybuchów jądrowych oraz ze sztabu Frontu.

Uprzedzenie o zagrożeniu skażeniem przekazuje się w sieci dowodzenia poza wszelką kolejnością. Uprzedzenie to może być przekazane ogólnie wszystkim sztabom lub skierowane bezpośrednio do konkretnego adresata. W pierwszym wypadku podaje się: sygnał wywołania, punkt zerowy, czas, moc i rodzaj wybuchu jądrowego, kierunek i prędkość przesuwania się obłoku promieniotwórczego. Uprzedzenie kierowane do adresata oprócz wyżej przedstawionych danych winno zawierać z zasady decyzje dowódcy odnośnie działania związku powietrzno-desantowego lub oddziału w ramach przedsięwzięć przed skażeniami.

Uprzedzenie o zagrożeniu przez obłok promieniotwórczy przekazuje się wszystkim związkom i samodzielnym oddziałom Frontu, które rozmieszczone są lub wykonują manewr /przegru-

powują się/ na kierunku przesuwania się obłoku oraz tym oddziałom /pododdziałom/, których kierunek manewru przecina się z osią opadu promieniotwórczego.

Powiadamanie wojsk o powstawaniu skażeń lub o bezpośrednim zagrożeniu odbywa się za pomocą oddzielnych sygnałów powiadamiania, które przekazuje się środkami łączności poza kolejnością. Powiadamanie w pododdziałach odbywa się oprócz tego za pomocą jednolitych sygnałów świetlnych i dźwiękowych, z którymi zapoznaje się wszystkich żołnierzy.

Sygnał powiadamiania wojsk i obiektów tyłowych o powstawaniu skażeń lub o bezpośrednim zagrożeniu przekazuje się w celu podjęcia natychmiastowych środków ochronnych. Sygnał powiadamiania podają sztaby na rozkaz dowódców, natomiast patrole /posterunki/ rozpoznania skażeń, jeśli wykryją za pomocą przyrządów obecność środków trujących.

Sygnał powiadamiania o skażeniu promieniotwórczym powietrza w czasie przelotu przekazują dowódcy samolotów dowódcom oddziałów /pododdziałów/ grup desantowych. Po otrzymaniu sygnału powiadamiania podczas lotu bez aparatów tlenowych dowódcy samolotów zarządzają zakładanie masek przeciwgazowych.

Informowanie wojsk powietrzno-desantowych o sytuacji skażeń obejmuje:

- zapoznanie z aktualną sytuacją skażeń sztabu Frontu;
- zapoznanie z sytuacją skażeń podległych sztabów związków i oddziałów powietrzno-desantowych oraz sztabu lotnictwa transportowego, przeznaczonego do przerzutu desantu.

Organizatorem informowania o skażeniach jest Szefostwo Wojsk Chemicznych Frontu i szef zabezpieczenia chemicznego sztabu desantu powietrznego /DPD/.

Informowanie o sytuacji skażeń przez sztab Frontu podległych związków i oddziałów powietrzno-desantowych i lotnictwa transportowego odbywa się za pomocą komunikatów o sytuacji skażeń, opracowanych przez komórkę analizy i oceny sytuacji skażeń Szefostwa Wojsk Chemicznych Frontu.

3. Działania oddziałów wojsk powietrzno-desantowych w strefach skażeń

W warunkach stosowania broni jądrowej może zaistnieć konieczność prowadzenia działań bojowych w terenach skażonych.

Organizując działania wojsk powietrzno-desantowych w strefach skażeń promieniotwórczych, należy brać pod uwagę dwie podstawowe sytuacje:

- przekroczenie strefy przez całość lub część jednostek powietrzno-desantowych;
- przebywanie i załadowanie wojsk w strefie skażeń.

Oddziały powietrzno-desantowe będą z reguły przekraczały strefę skażeń lub długo w niej przebywały. Specyfika i różnorodność działań oddziałów powietrzno-desantowych wymaga szczegółowego rozpatrzenia organizacji działań w strefie skażeń, by zapewnić wykonanie zadania oraz maksymalnie zachować zdolność bojową jednostek.

Najbardziej typowymi sposobami przekraczania strefy skażeń są:

- przekroczenie strefy na środkach transportowych przy dopuszczalnie maksymalnej prędkości jazdy;
- przewóz wojsk drogą powietrzną.

Wybór jednego z wymienionych sposobów zależy od konkretnej sytuacji oraz posiadania potrzebnej ilości środków transportu powietrznego.

Przekraczanie strefy skażeń promieniotwórczych organizuje się tak, aby zapewnić jak najmniejszą dawkę promieniowania dla stanu osobowego i nie dopuścić do utraty zdolności bojowej wojsk. Można to osiągnąć organizując przekroczenie strefy skażeń w rejonach o najmniejszym natężeniu promieniowania.

Podczas działań wojsk w strefach skażeń promieniotwórczych dla zmniejszenia dawki promieniowania dla ludzi można wykonywać następujące działania:

a/ w rejonie wyjściowym:

wprowadzenie wojsk ze strefy o wysokim natężeniu promieniowania do strefy o niskim natężeniu promieniowania lub do rejonów nie skażonych;

- przeczekać przez stan osobowy w urządzeniach inżynierskich na spadek natężenia promieniowania;

b/ w rejonie działania na tyłach nieprzyjaciela:

- szybkiego działania poszczególnych jednostek w celu opanowania rejonów poza strefą skażeń promieniotwórczych;

- prowadzenie aktywnych działań zaczepnych na kierunkach o najniższych natężeniach promieniowania;

Wykorzystanie ochronnych właściwości terenu podczas działań w strefach skażeń ma bardzo duże znaczenie dla zachowania zdolności bojowej stanu osobowego oddziałów powietrzno-desantowych.

Największy wpływ na osłabienie dawki promieniowania ma rzeźba i pokrycie roślinne terenu. Przeciwstoki wzgórz zmniejszają dawkę promieniowania ludzi o 20-30% w stosunku do terenu równinnego. Parowy i wąwozy głębokości do 15 metrów zmniejszają dawkę o 20-50%. Las zmniejsza dawki około 50%.

Dezaktywowane leje po pociskach i rowy zmniejszają dawkę około 10 - 12 razy. Powyższe dane wskazują na to, jak poważną rolę w zabezpieczeniu stanu osobowego wojsk przed napromieniowaniem, podczas działań w terenie skażonym, może odegrać umiejętność prawidłowego wykorzystania własności ochronnych terenu. Jest to szczególnie ważne w warunkach, kiedy nie ma możliwości wykonania zawczasu ukryć dla stanu osobowego, co może mieć miejsce zarówno w czasie marszu, jak i w toku działań bojowych na tyłach przeciwnika. Jednocześnie nie należy pomijać własności ochronnych sprzętu bojowego, transporterów i samochodów, które zmniejszają dawki promieniowania przebywających w nich ludzi od 2 do 4 razy.

Z treści powyższego wynika, że umiejętnie wykorzystując własności ochronne terenu oraz sprzętu bojowego można zmniejszyć napromieniowanie ludzi, co ma szczególne znaczenie w działaniach na tyłach ugrupowania przeciwnika w terenie nieprzygotowanym pod względem inżynieryjnym.

Duże znaczenie w czasie działań wojsk powietrzno-desantowych w strefach skażeń posiada właściwe wykorzystanie indywidualnych środków ochronnych. Niebezpieczeństwo porażenia ludzi przez drogi oddechowe jest bardzo duże i w wielu wypadkach utrata zdolności bojowej u ludzi nie chronionych maską przeciwgazową może nastąpić wcześniej niż na skutek zewnętrznej dawki promieniowania. Aby maksymalnie zachować zdolność bojową stanu osobowego oddziałów i związków powietrzno-desantowych, działających w strefie skażeń, należy dokładnie ustalić czas

i sposób przebywania ludzi w środkach ochronnych niedopuszczając do wchłonięcia przez organizm ludzki takiej ilości ciał promieniotwórczych, które przewyższyły dawkę dopuszczalną 0,2 milicurie. Jest to szczególnie ważne dla jednostek, które mają długo przebywać w strefie skażeń.

Indywidualne środki ochrony skóry chronią ludzi przed skażeniem ciała i umundurowania, a urządzenia filtrowentylacyjne, zainstalowane na transporterach opancerzonych, pozwalają przebywać załogom bez masek przeciwgazowych oraz chronią załogi i wnętrze wozów bojowych przed skażeniami promieniotwórczymi, chemicznymi i biologicznymi.

Podczas desantowania /lądowania/ w rejonach, na które wykonane zostały uderzenia jądrowe, wojska wykorzystują indywidualne środki ochrony. W tym wypadku pończochy ochronne nakłada się przed wsiadaniem do samolotów, a maski przeciwgazowe i narzutki ochronne w samolotach na rozkaz dowódców pododdziałów w czasie podchodzenia do rejonów desantowania /lądowania/.

Organizując dłuższe działanie wojsk w terenie skażonym żołnierze mogą zdejmować maski przeciwgazowe na 30-60 minut po każdym 4 godz. - przy natężeniach promieniowania 1,0 - 5 r/godz. Przy czym czas ogólnego przebywania bez masek, przy natężeniu 5 r/godz. nie powinien przekraczać 2 godzin na dobę. Natomiast nieprzerwane przebywanie ludzi w maskach przeciwgazowych może wynosić do 6-8 godzin. W czasie pogody deszczowej i w zimie przy pokrywie śnieżnej można przebywać w terenie skażonym bez masek przeciwgazowych.

Posiłki w terenie odkrytym można spożywać przy natężeniach promieniowania do 1 r/godz, a przy 5 r/godz. - tylko wtedy, kiedy żołnierze otrzymali zezwolenie na przebywanie bez masek przeciwgazowych. Miejsca przygotowania i wydawania posiłków powinny być dezaktywowane i polewane wodą. Aby zapewnić możliwie najdogodniejsze warunki odpoczynku podczas działań w strefach skażeń, organa rozpoznania skażeń powinny rozpoznać rejony z najniższymi natężeniami promieniowania i powiadomić o tym dowódców jednostek działających na danych kierunkach.

Podczas przelotu poważne zagrożenie dla samego desantu i dla załóg samolotów stwarzają obłoki promieniotwór-

cze powstałe po wybuchach jądrowych, jeśli przelot będzie wykonywany w rejonach wybuchów jądrowych na kierunkach przesuwania się obłoków lub na strefie opadu promieniotwórczego. Dawki promieniowania, jakie może otrzymać desant w czasie przelotu przez obłok promieniotwórczy, w zależności od mocy i czasu po wybuchu jądrowym, wynoszą dziesiątki i setki rentgenów. W czasie przelotu w strefie opadu promieniotwórczego dawki promieniowania mogą być odpowiednio niższe.

Podczas lotu w obłoku promieniotwórczym zewnętrzne powierzchnie samolotów ulegną silnemu skażeniu promieniotwórczemu, a przy włączonym systemie wentylacyjnym do wnętrza samolotu przeniknie duża ilość ciał promieniotwórczych. W ten sposób samolot staje się dodatkowym źródłem promieniowania, które w ciągu pierwszych godzin od skażenia może wynosić 10-15 r/godz. W zależności od czasu trwania lotu wielkość dodatkowej dawki może stanowić 5-20% otrzymanej podczas lotu samolotu w obłoku promieniotwórczym.

W celu zabezpieczenia pełnej zdolności bojowej oddziałów powietrzno-desantowych w czasie przelotu i desantowania w warunkach skażeń atmosfery należy przestrzegać następujących zasad:

- nie planować przelotów przez obłok promieniotwórczy, ani **na kierunku opadania pyłu promieniotwórczego;**
- w rejonie desantowania nie planować naziemnych lub niskich powietrznych wybuchów jądrowych;
- dopuszczać do przelotów przez obłok tylko wtedy, gdy warunki lotu zapewniają załodze i desantowi w samolocie bezpieczeństwo, a dawka promieniowania pozwoli na utrzymanie zdolności bojowej;
- desant w samolocie powinien być uprzedzony o przelocie przez obłok promieniotwórczy, aby można było przedsięwziąć odpowiednie środki ochronne.

4. Kontrola dozymetryczna napromienienia ludzi

Kontrolę napromienienia ludzi prowadzi się w celu ustalenia zdolności bojowej stanu osobowego oddziałów i urządzeń tyłowych, określenia stopnia napromieniowania oraz określenia potrzeby przeprowadzenia przedsięwzięć leczniczo-profilaktycznych i ewakuacyjnych. Jednostki, biorące udział w działaniach

powietrzno-desantowych podlegają indywidualnej kontroli napromieniowania. Przeprowadza się ją w celu określenia dawek promieniowania otrzymanych przez poszczególnych żołnierzy całego stanu osobowego.

W tym celu związki i oddziały należy wyposażyć w komory jonizujące DKP - 50 z własnym odczytem. W komory te należy zaopatrywać wszystkich oficerów dowódców począwszy od dowódcy drużyny /działonu/.

Ponadto w każdej drużynie /działonie/ należy mieć dodatkowo po 1-2 komory.

Kontrolę dozymetryczną napromieniowania ludzi organizują sztaby związków i oddziałów, natomiast szefowie zabezpieczenia chemicznego zabezpieczają techniczne prowadzenie tej kontroli. Kontrolę dozymetryczną na poszczególnych etapach ewakuacji medycznej organizują szefowie służby zdrowia.

Sztab Frontu prowadzi zbiorczą ewidencję średnich dawek promieniowania, pochłoniętych przez stan osobowy batalionów powietrzno-desantowych oraz indywidualne dowództwa DPD i dowódców bpd. Sztab DPD prowadzi ewidencję dawek promieniowania kompanii szturmowych i poszczególnych pododdziałów. Meldunki o stanie napromieniowania składają dowódcy batalionów i dywizji powietrzno-desantowych raz na dobę, a w wypadku wchłonięcia dawki 100 i więcej rentgenów natychmiast.

5. Zaopatrywanie wojsk w środki ochronne

Niezależnie od tego, czy broń masowego rażenia jest stosowana, czy też istnieje zagrożenie jej użycia, oddziały i związki powinny być w 100% wyposażone w sprzęt i środki chemiczne. Zasadniczy sprzęt i środki wojsk chemicznych znajdujące się na wyposażeniu w DPD pokazane są w tabeli nr 1.

Tabela 1

Normy zaopatrzenia oddziałów DPD w sprzęt i środki wojsk chemicznych /zasadnicza nomenklatura/.

Lp.	Nazwa sprzętu	Przeznaczenie	Normy zależności
1	2	3	4
1	Maska przeciwgazowa /filtrująca/	Ochrona dróg oddechowych przed ST, SB i pyłem promieniotwórczym	Na 100% stanu osobowego
2	Indywidualny pakiet przeciwchemiczny /IPP/	Do przeprowadzenia częściowych zabiegów sanitarnych.	Po dwa pakiety na każdego żołnierza
3	Indywidualny pakiet odkażający "PChW-0,13"	Do przeprowadzenia częściowych zabiegów specjalnych osobistego uzbrojenia	Po jednym na każdego żołnierza
4	Płaszcz, pończochy i rękawice ochronne	Do ochrony powierzchni całego ciała przed skażeniem	Po jednym komplecie na każdego żołnierza
5	Przyrząd rozpoznania chemicznego /PChR/	Do indykacji środków trujących	Po jednym przyrządzie na: ksz, krozp, baterię kzaop i transp, druž.rozpozn. skażeń
6	Indykator promieniotwórczości	Do określenia istnienia skażenia promieniotwórczości	Po jednym na każdą kompanię /baterię/
7	Rentgenometr	Do pomiarów natężenia promieniowania	Po jednym na drużynę rozpoznania skażeń
8	Radiometr	Do pomiarów stopnia skażenia powierzchni przedmiotów skażonych substancjami beta-gamma aktywnymi	Po jednym na drużynę rozpoznania skażeń
9	Automatyczny sygnalizator skażeń	Do stwierdzenia istnienia skażenia promieniotwórczego i chemicznego.	Po jednym na drużynę rozpoznania skażeń

1	2	3	4
10	Zestaw indywidualnej kontroli napromieniowania	Do określenia indywidualnej sumarycznej dawki promieniowania gamma	Po jednym komplecie na bpd, brozp, bzaop, i transp, kopchem
11	Zestaw IZS /Ezs/	Do przeprowadzenia zabiegów specjalnych sprzętu bojowego	Jeden komplet na każdy pojazd mechaniczny

- Uwaga: 1. Dla przygotowania jednej jednostki napełnienia wodnego roztworu odciekającego do zestawów IZS /Ezs/ wprowadzono pakiety PChW-3, do zestawu Ezs - pakiety PChW-3E, a dezaktywującego, pakiety SF-0,06.
2. Na każdy zestaw przewiduje się po dwa pakiety odciekalnika i pięć pakietów dezaktywatora.

Środki ochrony przed skażeniami przygotowuje się do desantowania w rejonach załadunku w pobliżu lotnisk. Indywidualne środki ochrony i przyrządy rozpoznania skażeń desantuje się z wojskami, a zestaw do zabiegów specjalnych przygotowany do użycia - ze sprzętem bojowym.

Dla uzupełnienia zużytych lub zmiany uszkodzonych środków i sprzętu chemicznego przygotowuje się ruchome zapasy. Wysokość zapasów dla DPD /bpd/ każdorazowo ustala dowódca organizujący działania powietrzno-desantowe w zależności od sytuacji. Większa część zapasów przerzucona jest rzutem kołowym /desantem morskim, jeśli to będzie desant kombinowany/. Część zapasów środków ochronnych oddziałów i związków taktycznych, w zależności od sytuacji, desantuje się w zasobnikach towarowych. Wielkość zrzutu zapasów określa dowódca związku /oddziału desantu powietrznego/.

Orientacyjna wielkość tych zapasów w batalionie powietrzno-desantowym może wynosić:

- maski przeciwgazowe - 5%
- pochłaniacze do masek przeciwgazowych - 10%
- indywidualne pakiety przeciwchemiczne /IPP/ - 15%
- indywidualne pakiety odciekające /PChW 0,13/ - 15%

- pakiety do odkażania wz. PChW-3 - 0,25 jn
- pakiety do dezaktywacji wz. SF-0,06 - 0,25 jn

6. Zabiegi specjalne polegają na przeprowadzeniu zabiegów sanitarnych u ludzi oraz dezaktywacji, odkażaniu i dezynfekcji wyposażenia i sprzętu bojowego. Częściowe zabiegi specjalne przeprowadza się w pododdziałach powietrzno-desantowych natychmiast po skażeniu lub po wyjściu ze skażonego rejonu. Organizują je dowódcy pododdziałów.

Po przeprowadzeniu częściowych zabiegów specjalnych w pododdziałach skażonych środkami trującymi, szczególnie ST typu "Vx" i sarin, należy przeprowadzić całkowite zabiegi, ponieważ po częściowym odkażeniu wyposażenia i sprzętu bojowego, ludzie muszą w dalszym ciągu przebywać w maskach przeciwgazowych ze względu na skażenie umundurowania.

Po przeprowadzeniu częściowych zabiegów specjalnych w pododdziałach skażonych pyłem promieniotwórczym po wyjściu z terenu skażonego, stan osobowy może działać bez masek przeciwgazowych. Potrzeba prowadzenia całkowitej dezaktywacji zależy będzie od tego, w jakim stopniu sprzęt bojowy pozostanie jeszcze skażony po przeprowadzeniu częściowej dezaktywacji, a u ludzi częściowych zabiegów sanitarnych. Możliwy stopień skażenia sprzętu bojowego w zależności od warunków meteorologicznych i warunków skażenia przedstawiony jest w poniższej tabeli.

Tabela 2

Możliwy stopień skażenia promieniotwórczego sprzętu bojowego /w milionach rozpadów/ cm^2 min.

Warunki powstania skażenia	Stopień skażenia sprzętu przy natężeniach promieniowania w terenie					Dopuszczalny stopień skażenia
	1 r/godz.	10 r/godz.	30 r/godz.	100 r/godz.	220 r/godz.	
Przez osiadający pył promieniotwórczy:						
- przy suchej pogodzie	2	20	60	200	440	4,4
- podczas deszczu	8	80	240	800	1760	4,4
Podczas przekraczania terenu skażonego:						
- suchej nawierzchni	0,2	2	6	20	44	4,4
- przy mokrej nawierzchni	4	40	120	400	880	4,4

Uwaga: 1. Podane w tabeli stopnie skażenia są wielkościami średnimi.

2. Stopień skażenia jest obliczony na moment wyjścia ze strefy skażeń.

Określając potrzebę przeprowadzenia całkowitych zabiegów specjalnych należy brać pod uwagę również spadek stopnia skażenia w miarę upływu czasu. Częściowe zabiegi specjalne zmniejszają stopień skażenia, w wypadku suchej pogody /suchego skażenia/, około 10-cio krotnie, w wypadku skażenia mokrego około 2-u krotnie.

W związku z tym można wyciągnąć wniosek, że w szeregu wypadków po przejściu wojsk przez strefę po suchym terenie można dopuścić pododdziały do dalszych działań bez przeprowadzenia całkowitych zabiegów specjalnych, ograniczając się tylko do wykonania częściowych zabiegów. Natomiast po przekroczeniu strefy skażeń po mokrej nawierzchni konieczne

mogą być całkowite zabiegi specjalne. Wynika to z małej skuteczności częściowych zabiegów specjalnych i bardzo dużego skażenia sprzętu w tych warunkach.

Częściowe zabiegi sanitarne, szczególnie po skażeniach środkami trującymi typu fosforoorganicznych /Vx, sarin/ powinny stanowić podstawowy sposób zabiegów, ponieważ nie zneutralizowane w czasie do 3 minut ST typu "Vx" na odkrytej powierzchni ciała mogą spowodować różnego rodzaju porażenia łącznie z zejściem śmiertelnym.

W rejonie wyjściowym całkowite zabiegi specjalne przeprowadza się w pierwszej kolejności w oddziałach /pododdziałach/ przewożonych pierwszym przelotem, a szczególnie skażonymi środkami trującymi. Zabiegi przeprowadza się siłami i środkami samych pododdziałów oraz siłami plutonu zabiegów specjalnych kopchem dywizji z wykorzystaniem etatowych instalacji i zestawów do odkażania i dezaktywacji, z zasady w rejonach rozmieszczenia pododdziałów /na marszrutach/.

W celu odtworzenia pełnej gotowości bojowej i rozpoczęcia startu w zaplanowanych terminach w razie skażenia wojsk powietrzno-desantowych na kilkanaście godzin przed załadowaniem, zachodzi potrzeba prowadzenia likwidacji skażeń siłami batalionu wojsk chemicznych Frontu. Batalion ten powinien zabezpieczać wojska powietrzno-desantowe w rejonie wyjściowym do desantowania, przynajmniej przez ostatnie 1-2 doby przed załadowaniem. Zabezpieczające siły wojsk chemicznych winny zapewnić możliwość rozwinięcia oddzielnych PZS dla poszczególnych bpd i równorzędnych. W tym wypadku czas trwania całkowitych zabiegów specjalnych i sanitarnych wojsk DPD wynosiłby około 3-5 godzin.

Dla przeprowadzenia całkowitych zabiegów specjalnych w rejonach załadowania wykorzystuje się również pododdziały lotniczo-techniczne.

Podczas działań na tyłach przeciwnika zabiegi specjalne mogą być prowadzone tylko etatowymi środkami pododdziałów. Przydzielone na ten okres pakiety IPP i PChW-0,13 oraz SF-0,06 i PChW-3 /wg tabeli 1/ powinny w wystarczającym stopniu zabezpieczyć kilkudniowe działanie w warunkach silnych skażeń.

Po połączeniu się wojsk powietrzno-desantowych z ogólnowojskowymi związkami taktycznymi, w zależności od potrzeb, po przeprowadzeniu kontroli stopnia skażenia promieniotwórczego i skażenia środkami trującymi, oddziały powietrzno-desantowe należy poddać całkowitym zabiegom specjalnym i sanitarnym. Zabiegi powyższe prowadzić powinien pluton zabiegów specjalnych kopchem DPD, oraz w razie potrzeby, batalion wojsk chemicznych pierwszego rzutu armii.

Pluton zabiegów specjalnych kopchem dywizji z zasady nie będzie desantowany podczas walki DPD na tyłach nieprzyjaciela. Pluton ten winien być wykorzystany do zabezpieczenia rzutu kołowego. Rzut kołowy wykonuje marsz za ogólnowojskowymi ZP do rejonu działania desantu, celem połączenia się z nim. Należy przypuszczać, że rzut kołowy nie zyska w pierwszej kolejności pomocy w zakresie zabiegów specjalnych ze strony armii lub Frontu. Dlatego też na okres marszu należy go usamodzielnąć w zakresie likwidacji skażeń.

Odkazanie dróg w rejonie wyjściowym organizuje sztab Frontu, wydzielając w razie potrzeby część sił z odwodu wojsk chemicznych. W niektórych wypadkach do odkazania małych odcinków dróg mogą być wykorzystane instalacje rozlewcze z plutonu zabiegów specjalnych kopchem DPD.

Małe ilości umundurowania odkaza się za pomocą instalacji DDA, a większe partie umundurowania - siłami Frontu lub armii ogólnowojskowych. Kwatermistrzostwo DPD zabezpiecza wymianę skażonego umundurowania.

III. Organizacja i planowanie z zakresu ochrony przed skażeniami

Szefostwo Wojsk Chemicznych Frontu /szef zabezpieczenia chemicznego desantu powietrznego lub DPD/ jest organem, który z ramienia dowódcy bezpośrednio planuje i kieruje realizacją przedsięwzięć z zakresu ochrony przed skażeniami działań wojsk powietrzno-desantowych. Szefostwo Frontu /szef zabezpieczenia chemicznego/ współpracuje ściśle z innymi oddziałami /wydziałami/ sztabu Frontu oraz szefami rodzajów wojsk i służb i odpowiada za przygotowanie danych, umożliwiających dowódcy podejmowanie decyzji i zabezpieczenia

wykonania stawianych zadań wojskom powietrzno-desantowym w warunkach działań z użyciem BMR na polu walki.

Szefostwo Wojsk Chemicznych Frontu wykonuje na korzyść desantu następujące czynności:

- ocenia przewidywaną sytuację skażeń w planowanym rejonie działań desantu;
- informuje o sytuacji skażeń w rejonie wyjściowym i działań;
- organizuje rozpoznanie skażeń rejonu wyjściowego;
- zabezpiecza likwidację skażeń w oddziałach, przeznaczonych do działań powietrzno-desantowych, znajdujących się w rejonach wyjściowych, szczególnie na 1-2 doby przed startem i po połączeniu się z oddziałów powietrzno-desantowych z ogólnowojskowymi związkami taktycznymi;
- zabezpiecza w środki i materiały chemiczne w rejonie wyjściowym, a w razie potrzeby i podczas działań na tyłach nieprzyjaciela.

Wydział zabezpieczenia chemicznego armii lotniczej wykonuje następujące czynności na korzyść desantu powietrznego:

- prognozuje sytuację skażeń powietrza na kierunku trasy przelotu wojsk powietrzno-desantowych;
- organizuje rozpoznanie skażeń rejonów załadowania /lotnisk/;
- organizuje rozpoznanie skażeń rejonów desantowania i rozpoznania powietrza podczas przelotu desantu oraz informowanie o wynikach rozpoznania.

Praca szefa zabezpieczenia chemicznego sztabu desantu
powietrznego /DPD/

Szef zabezpieczenia chemicznego jest organizatorem całości przedsięwzięć ochrony przed środkami trującymi i promieniotwórczymi desantu powietrznego.

Przygotowując propozycje, szef zabezpieczenia chemicznego winien ocenić zagrożenie skażeń związków taktycznych i oddziałów powietrzno-desantowych; wpływ skażeń promieniotwórczych i chemicznych na warunki rozmieszczenia i załadowania wojsk powietrzno-desantowych w rejonie wyjściowym, na terenie przelotu, w rejonach desantowania i prowadzenia działań bojowych na tyłach przeciwnika; wpływ terenu na działanie środków trujących; warunki meteorologiczne i ich wpływ na powstawanie stref skażeń promieniotwórczych i chemicznych oraz

trwałości środków trujących, stan przygotowania wojsk do działań w warunkach skażeń chemicznych i promieniotwórczych; stan kopchem dywizji, możliwości i sposób jej wykorzystania.

Niezależnie od formy pracy jaką przyjmie dowódca, szef zabezpieczenia chemicznego powinien przygotować się do złożenia swych propozycji organizacji ochrony przed skażeniami na okres przygotowania i wykonania zadania.

Propozycja składana dowódcy /szefowi sztabu/ desantu lub dowódcy /szefowi sztabu DPD/ przez szefa zabezpieczenia chemicznego może obejmować następujące zagadnienia: stopień zagrożenia skażeniami w każdym etapie działań desantu powietrznego; ocenę przygotowania wojsk do działań w warunkach skażeń; propozycje wykorzystania pododdziałów wojsk chemicznych dla zabezpieczenia działań operacyjnego desantu powietrznego.

Szef zabezpieczenia chemicznego sztabu desantu powietrznego /DPD/ prowadzi mapę roboczą, na którą wrysowuje się: rozmieszczenie i zadania pododdziałów wojsk chemicznych; ilości sił i środków wydzielonych do rozpoznania skażeń; organizację łączności z pododdziałami wojsk chemicznych; zasadnicze i zapasowe rejony ześrodkowania i załadowania oddziałów wojsk powietrzno-desantowych; podział zapasów środków chemicznych; elementy współdziałania wojsk powietrzno-desantowych z lotnictwem transportowym i wojskami lądowymi w zakresie rozpoznania, powiadamiania i likwidacji skażeń; stan zabezpieczenia w środki chemiczne; warunki meteorologiczne w dolnych i górnych warstwach atmosfery; sygnały dowodzenia i alarmowe. Zagadnienia, których nie można pokazać graficznie przedstawia się w legendzie mapy. Ponadto szef zabezpieczenia chemicznego prowadzi mapę skażeń, która powinna zawierać:

- aktualne i przewidywane warunki meteorologiczne na najbliższy okres czasu;
- rejony wykonanych wybuchów jądrowych własnych i nieprzyjaciela /punkty zerowe, rodzaj, moc i czas wybuchu/;
- rejony skażone po naziemnych wybuchach jądrowych z określeniem natężenia promieniowania oraz przypuszczalny czas trwania skażenia;
- rejony skażone środkami trującymi i zakażone bronią biologiczną;

- spadek natężenia promieniowania i zmianę granic terenu skażonego po upływie określonego czasu /w zależności od potrzeb/;
- prognoza skażeń na najbliższą dobę oraz drogi obejścia rejonów skażonych;
- ocenę warunków działań desantu w rejonach skażonych.

Szef zabezpieczenia chemicznego sztabu desantu powietrznego lub DPD bierze udział w opracowaniu przez sztab zarządzenia OPBMaR. Podczas tej czynności opracowuje następujące zagadnienia: zadania rozpoznania skażeń; wydzielone siły i środki oraz sposób składania meldunków; sposób powiadamiania wojsk powietrzno-desantowych i lotnictwa transportowego o skażeniach i zakażeniach terenu /obszarów wodnych, powietrza/; rejony niebezpiecznego skażenia, które nie powinny być zajęte przez wojska i urządzenia tyłowe /do czasu wydania oddzielnego zarządzenia/; kolejność i terminy zaopatrywania oddziałów i urządzeń tyłowych desantu w środki chemiczne; przedsięwzięcia wykonywane przez wyższego przełożonego na korzyść obrony związku taktycznego /oddziału, pododdziału/.

W czasie prowadzenia operacji desantu powietrznego szef zabezpieczenia chemicznego sztabu desantu DPD znajduje się na stanowisku dowodzenia, skąd kieruje całokształtem prac związanych z zapewnieniem skutecznej ochrony wojsk przed skażeniami promieniotwórczymi i chemicznymi.

Po użyciu przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia, szef zabezpieczenia chemicznego wykonuje wstępną ocenę skutków skażeń promieniotwórczych i chemicznych, wyjaśnia sytuację, przedstawia swoje propozycje dowódcy odnośnie stopnia zagrożenia i uprzedzenia oddziałów, którym zagraża skażenie oraz przedstawia propozycje likwidacji skażeń.

OPRACOWAŁ:

ppłk dr inż. Kazimierz NAWROCKI

Wykonano w 30 egz.

Egz. nr 1-30 bibl. tajna
Wyk. ppłk Nawrocki
Druk. OH, dn. 16.12.66r.
Nr ks. 03440/WW
Kor. H.M.